

МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО

Навчальна програма

для спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів

для дітей із затримкою психічного розвитку

Програму підготували:

Квітка Н.О., науковий співробітник лабораторії проблем інклюзивної освіти Інституту спеціальної педагогіки НАПН України;

Куксін В.М., вчитель музики комунального закладу «Спеціальний навчально-виховний комплекс I-II ступенів № 2» Харківської обласної ради.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Зміст освітньої галузі «Мистецтво» визначається за такими **змістовими лініями**: музична, образотворча та мистецько-синтетична, які реалізуються шляхом вивчення окремих предметів або інтегрованих курсів.

Навчальна програма з музичного мистецтва для підготовчого, 1 – 4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей із затримкою психічного розвитку забезпечує реалізацію мети і завдань освітньої галузі, визначених у Державному стандарті початкової загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами. В ній передбачено формування у молодших школярів ключових компетентностей, основою формування яких є опанування учнями предметних компетенцій – нормативно закріплених результатів навчання, які охоплюють знання, уміння, навички, засвоєні способи діяльності, прояви емоційно-ціннісних ставлень.

Зміст навчальної програми з музичного мистецтва для підготовчого, 1 – 4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей із затримкою психічного розвитку (1*) узгоджено з навчальною програмою з музичного мистецтва для 1 – 4 класів загальноосвітніх навчальних закладів (2*).

Метою музичної освіти є формування і розвиток в учнів комплексу ключових, міжпредметних і предметних компетентностей у процесі опанування музичними цінностями та способами музичної діяльності

шляхом здобуття власного естетичного досвіду й емоційно-ціннісного ставлення до мистецтва, а також формування елементарної музичної освіченості і культури як важливої і невід'ємної частини їхньої духовності у процесі сприймання та інтерпретації кращих зразків української та світової музичної культури.

Ця мета конкретизується в основних **завданнях**, спрямованих на формування базових освітніх компетентностей та загальний естетичний розвиток учнів:

- введення учнів у світ добра й краси, що є у музичних творах, засвоєння ними початкових знань про особливості художньо-образної мови музичного мистецтва;
- розвиток чуттєво-емоційного сприйняття навколишнього світу крізь призму музичного мистецтва, прилучення учнів до животворного джерела людських почуттів і переживань, втілених у музиці;
- збагачення емоційно-естетичного досвіду учнів, підведення їх до осягнення художньо-образної суті музичного мистецтва в його найпростіших втіленнях;
- сприяння розвитку образного мислення, уяви, загальних та музичних здібностей учнів;
- формування здатності до різних видів активної музично-творчої діяльності, опанування елементарними практичними вміннями та навичками;
- формування універсальних (духовних, моральних, громадянських, естетичних) якостей творчої особистості;
- виховання ціннісного ставлення до музичного мистецтва.

Разом з метою та завданнями музичної освіти (освітніми, виховними та розвивальними) в спеціальних загальноосвітніх навчальних закладах для дітей із затримкою психічного розвитку мають реалізовуватися **специфічні завдання – корекція психофізичного розвитку дитини**, а саме:

- засвоєння елементарних основ музичного мистецтва та оволодіння практичними вміннями й навичками в процесі виконавської і творчої

діяльності;

- корекція недоліків пізнавальної діяльності учнів шляхом систематичного, цілеспрямованого розвитку умінь слухати і визначати джерела музичних звуків, музичні інструменти, типи, жанри і форми музики тощо;

- розвиток різних функцій мовлення дитини в процесі опанування виконавської і творчої діяльності;

- виправлення недоліків їх моторно-рухової сфери в процесі музикування та виконання в русі;

- розвиток емоційно-естетичного ставлення дітей до творів музичного мистецтва в процесі їх сприймання, розуміння та відтворення;

- розвиток музично-сенсорних здібностей в процесі сприймання музики;

- виховання основних моральних та комунікативних якостей особистості, в тому числі формування основ їх національної свідомості.

Змістове наповнення програми передбачає формування в учнів світоглядних, ціннісно-орієнтаційних, навчально-пізнавальних, творчо-діяльнісних, комунікативних компетентностей, що досягається через сприймання та інтерпретацію творів народного і професійного музичного мистецтва, оволодіння досвідом художньо-практичної діяльності, розвиток творчих здібностей, потреби в міжособистісному спілкуванні та спілкуванні з творами музичного мистецтва.

Характеристика структури навчальної програми

В основу структури програми покладені різні грані музики як єдиного цілого. Тематичний блок, розроблений авторами програми «Музичне мистецтво» 1-4 класи для загальноосвітніх навчальних закладів, був нами частково адаптований і модифікований відповідно до навчальних можливостей учнів. Він дає змогу об'єднати різні види музичної діяльності учнів (сприймання музики, виконання, засвоєння необхідних музичних

понять і термінів, елементарне музикування, інсценування пісень, ритмічна й пластична імпровізація тощо) на одному уроці.

Зміст і послідовність тем визначаються необхідністю розвитку в учнів здатності до співпереживання тих почуттів і станів, що виражає музика; до осягнення художньо-образної суті музичного мистецтва у найпростіших виявах, засвоєння елементів музичної мови; можливостями усвідомлення зв'язків музики з життям, набуттям ними практичного досвіду. Уміннями сприймати, аналізувати і виконувати музику учні оволодівають у тісному зв'язку із засвоєнням конкретної теми.

Тематична побудова програми (заснована на музично-педагогічній концепції Д.Кабалевського) пройшла у свій час багаторічну масову експериментальну перевірку в школах України і зарекомендувала себе як найбільш доцільна.

Теми програми мають не тільки навчальний, але й музично-естетичний характер і відкривають можливість досягнення цілісності та єдності навчального процесу не лише в межах одного уроку, але й протягом семестру, навчального року і всього навчального курсу.

Основні напрямки корекційно-розвивальної роботи, відображені у третій колонці програми, спрямовані на формування просторових уявлень, розвиток сенсорної сфери, розвиток слухової уваги, розвиток мисленнєвих процесів, розвиток мови і мовлення, стимуляцію рухової активності, корекцію поведінкових проявів тощо. Всі напрямки корекційно-розвивальної роботи взаємопов'язані та взаємообумовлені.

Базова програма передбачає свободу творчості вчителя й можливості вибору сучасних педагогічних методик. Тому у варіативних авторських концепціях назви навчальних тем, порядок та обсяг їх подання можуть бути іншими (за умови відповідності Державному стандарту). При цьому вчитель може додавати або самостійно добирати інші музичні твори для сприймання, виконання та музикування з урахуванням сучасних напрацювань тощо.

Тематична структура програми

Клас	Кількість годин
Підготовчий клас Тема 1. Музика в школі.	35 (з них 4 год. – резервний час)
1 клас Тема 1. Про що розповідає музика. Тема 2. Музика навколо нас.	35 (з них 4 год. – резервний час) 16 год. 19 год.
2 клас Тема 1. Типи музики. Тема 2. Основні музичні жанри.	35 (з них 4 год. – резервний час) 17 год. 18 год.
3 клас Тема 1. Основні властивості музики: пісенність, танцювальність, маршовість. Тема 2. Розвиток музики.	35 (з них 4 год. – резервний час) 16 год. 19 год.
4 клас Тема 1. Музика мого народу. Тема 2. Музика мого народу.	35 (з них 4 год. – резервний час) 17 год. 18 год.

ПІДГОТОВЧИЙ КЛАС

35 год. (1 год. на тиждень) (із них 4 год. – резервний час)

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги щодо рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
1.	2.	3.
Тема 1. Музика в школі (35 год.)		
Ознайомлення із кабінетом музики.	<i>Учень:</i> <ul style="list-style-type: none"> має уявлення про музику як навчальний предмет у школі; розуміє мовлення вчителя; називає і визначає місцезнаходження музичних об'єктів, своє робоче місце; 	Формування: навичок орієнтування у навчальному просторі; уявлень про музику як навчальний предмет у школі; збагачення словникового запасу на основі вивчення назв музичних об'єктів, розташованих у класі;
Джерела музичних звуків (музичні інструменти та технічні засоби).	<ul style="list-style-type: none"> має уявлення про основні джерела музики; слухає музичні звуки; розрізняє і називає музичні звуки; 	розвиток: фонетичного слуху; уваги, пам'яті, мислення на основі знайомства з джерелами музичних звуків;
Правила слухання	<ul style="list-style-type: none"> має уявлення про 	формування: уявлень про

музики.	<p>правила слухання музики;</p> <ul style="list-style-type: none"> • слухає музичні твори; • впізнає фрагменти знайомих мелодій; • виконує правила слухання: не розмовляє, не перебиває зауваженнями та вигуками, не відволікається, не заважає слухати іншим (за нагадуванням вчителя); 	<p>елементарні правила слухання музики; організація слухової уваги; уміння позитивно реагувати на музичні звуки; позитивних рис характеру в процесі слухання музики (організованість, дисциплінованість тощо);</p>
Звуки живої природи.	<ul style="list-style-type: none"> • слухає звуки живої природи (за вибором вчителя); • розрізняє й називає звуки живої природи; • розрізняє на слух звуки музики і живої природи; 	<p>формування: уміння сприймати, слухати, чути, ідентифікувати і розрізняти звуки музики і живої природи; зосередженості в процесі слухання;</p>
Звук голосу.	<ul style="list-style-type: none"> • слухає звуки голосу вчителя, учнів; • реагує та визначає голос, повертаючись у бік того, хто говорить; • фіксує початок і кінець мовлення; • імітує звуки голосів; 	<p>формування слухової уваги та зосередженості в процесі слухання звуку голосу; корекція звуковимови; стимуляція позитивних емоцій (радості, задоволення, щастя тощо) в процесі слухового сприймання звуку голосів;</p>
Дитячі шумові (металофон, брязкальця, бубон, барабан, дзвіночки тощо) та музичні інструменти (фортепіано, баян, сопілка тощо).	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про дитячі шумові та музичні інструменти на вибір вчителя; • називає і розрізняє їх за зовнішнім виглядом ; • розрізняє їх звучання (за допомогою вчителя); • впізнає інструмент на ілюстрації, фото; • слухає звучання інструменту; • розрізняє звучання інструментів; 	<p>уточнення та конкретизації знань про музичні та дитячі шумові інструменти; розвиток точності пам'яті на основі вивчення їх звучання; корекція слухової уваги та зосередженості в процесі слухання звучання інструментів; формування: активного словника (назви інструментів, їх якості та</p>

		властивості); позитивних емоцій (радості, задоволення, піднесеності тощо);
Пісня. Танець. Марш.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про найпростіші типи музики: пісня, танець, марш; • називає музичні твори, які звучали на уроці; • визначає характер музичного твору; • розрізняє типи музики: пісня, танець і марш; • добирає до твору відповідний малюнок, фото, картку тощо; 	розвиток сприймання музики на основі слухання творів різного характеру; формування: емоційних реакцій у процесі слухання творів різного характеру; зацікавленості до процесу слухання музики; зосередженості на об'єкті слухання; позитивних рис характеру у процесі вивчення навчального матеріалу;
Правила співу.	<ul style="list-style-type: none"> • виконує правила охорони голосу: співає спокійно, не викрикує звуки, не напружує голос, не перекрикує товаришів, відчуває інтонацію (за нагадуванням вчителя); • дотримується елементарних правил співу і правильного дихання (за нагадуванням вчителя); • виконує правила співацької постави (за нагадуванням вчителя); 	формування: охоронного співочого режиму; дитячого голосового апарату; правильної співочої постави; відчуття єдності у співі; старанності в процесі виконання музичних завдань;
Диригентські жести (увага, вступ, закінчення).	<ul style="list-style-type: none"> • виконує диригентські жести вчителя (за нагадуванням вчителя); 	формування уваги та уміння зосереджуватися в процесі вивчення диригентських жестів;
Правила дихання.	<ul style="list-style-type: none"> • дихає по фразам (за нагадуванням вчителя); 	формування навички правильного дихання;
<u>Виконавська і творча діяльність</u> Виконання пісень.	<ul style="list-style-type: none"> • співає округлим та протяжним звуком (за нагадуванням вчителя); • відтворює мелодію і 	формування: та корекція співочого дихання; дикційно-артикуляційних навичок; знань, умінь та

	<p>слова пісні (за підтримки вчителя);</p> <ul style="list-style-type: none"> • відтворює пісню разом з учнями класу (за підтримки вчителя); 	<p>навичок співу; емоційної сфери у процесі виконання пісні; стимуляція мовленнєвої активності на основі вивчення тексту привітань та пісень;</p>
Відтворення простих ритмічних малюнків.	<ul style="list-style-type: none"> • відтворює простий ритмічний малюнок плесканням, вистукуванням, тупотінням тощо; • реагує на різні ритмічні малюнки; • узгоджує ритмічний малюнок із словами тексту; • узгоджує власні ритмічні дії з колективом (за підтримки вчителя). 	<p>формування: уваги та зосередженості в процесі відтворення ритмічних малюнків; темпоритмічного відчуття; розвиток: ритмічного слуху; дрібної моторики кисті рук та різних груп великих м'язів; корекція загальної моторики і рухових недоліків; комунікативних якостей особистості на основі спілкування.</p>

Орієнтовний матеріал для сприймання:

Українські народні пісні, «Ходить гарбуз по городу»; «Щедрик-ведрик», «Зайчику, зайчику», Я.Степовий,
 українські народні танці, «Картопля»;
 «До школи час», Ф.Колеса;
 «Про ведмедика», А.Філіпенко, Т.Волгіна;
 «В лісі», О.Тилічєєва;
 «Засмутилось кошеня», Г.Кириліна, П.Воронько;
 «На місточку», А.Філіпенко, Г.Бойко;
 «Святкова», А.Філіпенко;
 «Ой, заграйте, дударики», А.Філіпенко, В.Панченко;
 В.Моцарт, Балет «Маленькі дрібнички», № 10, Gavotte;
 Й.Бах, Оркестрова сюїта № 3, Арія;
 П.Чайковський, Дитячий альбом, «Марш дерев'яних солдатиків», «Баба-Яга»;
 І.Штраус, «Марш Радецького»;
 С.Гулак-Артемівський, Ліричний танок;
 Д.Бортнянський, Марш;
 К.Дебюсі, «Мрії»;
 В.Косенко, «Не хочуть купити ведмедика», «Купили ведмедика»;
 М.Лисенко, Колискова.

Орієнтовний матеріал для виконання:

Українські народні пісні, «Налетіли журавлі»; «Щедрик-ведрик»,
«Як діждали літа»;
«Зозуля», Я.Степовий;
«Збирай урожай», А.Філіпенко, Т.Волгіна;
«По малину в сад підемо», А.Філіпенко, Т.Волгіна;
«Про ведмедика», А.Філіпенко, Т.Волгіна;
«Новорічна», А.Філіпенко, Г.Бойко;
«Зимонька-снігуронька», Я.Степовий,
«На місточку» А.Філіпенко, Г.Бойко;
«Киця», В.Вітліна, Н.Найдьонова;
«Калачі», А.Філіпенко, Г.Демченко.

Матеріал для музикування та виконання в русі:

Українські народні пісні, «Гоп, гоп, ту-ту-ту», «Сорока-ворона», «Ду-ду-ду, коза», «Вийди, вийди, сонечко», «Іде, іде дід»; «Диби-диби», «Дрібушечки»,
«Гуси прилетіли», «Браві солдати», А.Філіпенко;
«Гра з брязкальцями», А.Козакевич.

Вчитель може додавати або самостійно добирати інші музичні твори для сприймання, виконання та музикування з урахуванням сучасних напрацювань тощо.

1 КЛАС

35 години (1 година на тиждень), з них 4 год. – резервний час

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги щодо рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
1.	2.	3.
Тема 1. Про що розповідає музика (16 год.)		
Музика в житті людини.	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про музику як мистецтво, що розповідає про життя людей і навколишній світ мовою звуків; • має уявлення про основні джерела музики; • розрізняє на слух основні джерела музики; 	<p>Формування: уявлень про музику як мистецтво; уваги, пам'яті, мислення на основі вивчення джерел музики; умінь розрізняти джерела музики; умінь позитивно реагувати на об'єкти слухання та джерела музики;</p>
Правила слухання	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про 	<p>формування: уявлень про</p>

музики.	<p>правила слухання музики</p> <ul style="list-style-type: none"> • дотримується правил слухання музики в класі : не розмовляє, не перебиває зауваженнями та вигуками, не відволікається, не заважає слухати іншим (за нагадуванням вчителя); 	<p>елементарні правила слухання музики; зосередженості в процесі слухання;</p> <p>виховання позитивних рис характеру особистості (організованість, дисциплінованість);</p>
Правила співу.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про правила співу; • дотримується правил співочої постави (за нагадуванням вчителя); • намагається правильно брати дихання (за нагадуванням вчителя); • реагує на диригентські жести; • співає спокійно, легким, округлим та протяжним звуком (за нагадуванням вчителя); 	<p>формування: уявлень про елементарні правила співу; охоронного співочого режиму; правильної співочої постави; уваги та уміння зосереджуватися в процесі вивчення диригентських жестів; навички правильного дихання; певних знань, умінь та навичок співу;</p>
Особливості музичних звуків (високі й низькі, довгі та короткі, гучні й тихі).	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про музичні звуки; • розпізнає висоту звучання музичних звуків (високо – низько); тривалість їх звучання (довгі – короткі); їх динамічні відтінки (гучно - тихо) (за допомогою вчителя); 	<p>формування: слухової уваги та зосередженості в процесі слухання музичних звуків; позитивних емоцій (радості, задоволення тощо) в процесі слухового сприймання музичних звуків;</p>
Музика вокальна та інструментальна.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про вокальну та інструментальну музику; • розрізняє на слух вокальну та інструментальну музику; • називає музичні твори та пісні, що звучали на уроці; • на елементарному рівні намагається висловити 	<p>формування: слухової уваги та зосередженості в процесі слухання вокальної та інструментальної музики; знань про вокальну та інструментальну музику; зв'язного мовлення; позитивних рис характеру (уважність, організованість,</p>

	враження від музичних творів;	дисциплінованість) в процесі слухання музики;
Забарвлення звучання голосу людини та музичних інструментів.	<ul style="list-style-type: none"> • розпізнає чоловічий та жіночий голос; • розпізнає звучання окремих музичних інструментів; • розрізняє на слух звук голосу та звуки музичних інструментів; 	формування: слухової пам'яті під час слухання звучання голосу людини та музичних інструментів; порівняння різних звуків; розрізнення голосів, музичних інструментів тощо;
Різновиди музичних інструментів (металофон, брязкальця, бубон, барабан, дзвіночки, фортепіано, баян, сопілка).	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про окремі музичні інструменти; • розрізняє на слух звучання окремих музичних інструментів; • називає окремі музичні інструменти; 	формування уваги, пам'яті, мислення в процесі вивчення музичних інструментів; активного словника в процесі вивчення назв інструментів, їх якості та властивостей; пізнавального інтересу до вивчення музичних інструментів;
Українські народні інструменти: бандура, сопілка, бубон, особливості їх звучання.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про окремі українські народні інструменти; • розрізняє їх за зовнішнім виглядом; • розрізняє їх звучання; • впізнає і називає зображення того чи іншого інструменту на малюнку/фото тощо; 	формування: мисленнєвих операцій уточнення та конкретизації знань про українські народні інструменти; слухової уваги та зосередженості; позитивних емоцій в процесі слухання їх звучання (радості, задоволення, піднесеності тощо);
Українська народна пісня: колискові, колядки, щедрівки.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про українські народні пісні; • розпізнає життєвий зміст народної пісні; • на елементарному рівні намагається висловити враження від пісні; • розрізняє на слух колискову від щедрівки; • називає пісню, що звучала на уроці; 	формування: знань та уявлень про українську народну музику; уміння порівнювати об'єкти слухання; мовлення у процесі вивчення назв і тексту пісень; збагачення слухової пам'яті та досвіду музично-слухового

	<ul style="list-style-type: none"> • визначає характер пісні; • добирає до пісні відповідний малюнок/фото тощо; 	сприймання; виховання дисциплінованості у процесі вивчення навчального матеріалу;
Український народний танець: козачок.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про українські народні танці; • на елементарному рівні намагається висловити враження від танцю; • розрізняє на слух танець, що звучав на уроці; • називає танець, що звучав на уроці; 	розширення знань та уявлень про українську народну музику; розвиток ритмічного слуху; виховання позитивного ставлення до української народної музики;
<u>Виконавська і творча діяльність</u> Виконання пісень різного емоційного змісту і характеру.	<ul style="list-style-type: none"> • співає спокійним округлим та протяжним звуком; • передає настрій і характер музики; • співає емоційно, виразно і злагоджено у дитячому колективі; • дотримується правил поведінки в музичному класі; 	формування: певних знань, умінь та навичок співу; дикційно-артикуляційних навичок співу; мовленнєвої активності на основі вивчення тексту пісень; емоційної сфери у процесі виконання пісні;
Створення простих ритмічних супроводів до пісень і танців.	<ul style="list-style-type: none"> • відтворює простий ритмічний супровід плесканням, вистукуванням, тупотінням тощо; • розрізняє на слух різні ритмічні малюнки; • узгоджує ритмічний супровід із словами пісень; • узгоджує власні ритмічні дії з колективом; • дотримується правил елементарного музикування; 	формування: уваги та зосередженості в процесі створення ритмічних супроводів; темпоритмічного відчуття; ритмічного слуху; розвиток дрібної моторики кисті рук та різних груп великих м'язів; корекція загальної моторики і рухових недоліків;
Музикування на дитячих музичних інструментах.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про способи гри на окремих музичних інструментах; 	формування: навичок гри на музичних інструментах;

	<ul style="list-style-type: none"> • відтворює ритм найпростіших вправ і дитячих пісень; • використовує найпростіші навички гри в ансамблі; • дотримується правил елементарного музикування; 	музичного сприймання у процесі гри на окремих музичних інструментах;
Виконання пісень «у ролях» з елементами інсценування, прості елементи імпровізації: вокальної, ритмічної, пластичної.	<ul style="list-style-type: none"> • відтворює пісню «у ролі» (за допомогою вчителя); • передає настрої і характер пісні; • на елементарному рівні імпровізує у пісні або рухах. 	формування: образного мислення; творчої активності.

Орієнтовний матеріал для сприймання:

Українські народні пісні, «Котику сіренький», «Два півники», «Сопілка»;
«Галя по садочку ходила»;
українські народні танці «Козачок», «Гопак»;
«Перший дзвоник», Н.Май;
«Калинова сопілочка», Л.Левітова;
«Узяла лисичка скрипку», А.Філіпенко;
«Спека», О.Тилічєєва;
«Осінь ходить по лісах», О.Тилічєєва; «Що у осені в кошику?», О.Тилічєєва;
«Засмутилось кошеня», Г.Кириліна, П.Воронько;
«На місточку», А.Філіпенко, Г.Бойко; «Гарний танець гопачок», А.Філіпенко.
В.Моцарт, Соната № 5, соль мажор (Allegro);
Й.Бах, Волинка; Брандербурзький концерт № 2 (Andante);
М.Леонтович, «Щедрик»;
Р.Шуман, «Дід Мороз»;
П.Чайковський, Дитячий альбом, «Хвороба ляльки», «Нова лялька», «Солодка мрія», «Гра в конячки»;
К.Дебюсі, «Музика янголів»
Ф.Шуберт, «Вальс»;
Я.Степовий, «Колискова»;
Л.Ревуцький, «Колискова»;
Ф.Шопен, «Колискова для ангела»; Ноктюрн оп. 9 № 1, сі-бемоль мінор;
А.Лядов, «Музична табакерка»;
М.Глінка, «Дитяча полька»;
Д.Кабалевський, «Кавалерійська»;
К.Мясков, Концертний етюд;
В.Сокальський «Пташка».

Орієнтовний матеріал для виконання:

Українські народні пісні, «Сів шпак на шпаківню»; «Ходить гарбуз по городу»; «Щедрик-ведрик», «Коляд-коляд-колядниця»; «Галя по садочку ходила»; «На місточку», А.Філіпенко, Г.Бойко; «Ходить цап», Т.Шутенко, О.Маруніч; «Падає листя», М.Красєва, М.Івенсен; «Осінь ходить по лісах», О.Тилічєєва; «Дощик», О.Тилічєєва, Л.Глібова; «Саночки-санчата», А.Кос-Анатольський, І.Кульська; «Гарний танець гопачок», А.Філіпенко.

Матеріал для музикування та виконання в русі:

Українські народні пісні, «Диви-диви», «Іди, іди дощику», «Ой, дзвонять дзвони», «Я коза ярая», «Печу, печу хлібчик», «Галя по садочку ходила»; українські народні танці, «Козачок», «Гопак»; «Плескаємо-тупаємо», Я.Степовий; «Дрібушечки», Я.Степовий; «Ладки-ладки», В.Верховинець; «Діти колом стоять», В.Верховинець.

Вчитель може додавати або самостійно добирати інші музичні твори для сприймання, виконання та музикування з урахуванням сучасних напрацювань тощо.

Тема 2. Музика навколо нас (19 год.)

<p>Життєвий зміст музики.</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про музику як мистецтво, що розповідає про життя людей і навколишній світ мовою звуків; • розпізнає життєвий зміст музики; порівнює життєвий зміст, настрій і характер нескладних музичних творів(за допомогою вчителя); 	<p>Формування: уявленнь про музику, її зміст, розмаїття її характерів; уміння сприймати, розпізнавати і порівнювати зміст музики; уміння позитивно реагувати на настрій і характер музичного твору;</p>
<p>Головні ознаки найпростіших типів музики – пісні, танцю, маршу.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про головні ознаки найпростіших типів музики; • спостерігає за зміною настрою, характеру музичного твору; • висловлює власне враження про музичний 	<p>формування: уваги і пам'яті на основі вивчення головних ознак типів музики; активного словника на основі вивчення типів музики; уміння позитивно реагувати на музичні</p>

	<p>твір;</p> <ul style="list-style-type: none"> • розрізняє на слух пісню, танець, марш (за допомогою вчителя); 	твори різних типів;
Музика народна та композиторська.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про народну і композиторську музику; • називає музичні твори, що звучали у класі; • наводить приклади народної і композиторської музики (за допомогою вчителя); 	<p>розвиток уточнення та конкретизації знань про народну і композиторську музику;</p> <p>стимуляція пізнавального інтересу до народної та композиторської музики;</p>
Композитор, виконавець, слухач.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про поняття «композитор», «виконавець», «слухач»; • розпізнає діяльність композитора, виконавця, слухача; • наводить приклад людини, яка є композитором, виконавцем або слухачем (за допомогою вчителя); 	<p>формування: уміння уточнення та конкретизації знань про діяльність композитора, виконавця, слухача; уміння сприймати та порівнювати поняття; активного словника (поняття, їх зміст);</p>
Народна музика: пісні й танці України.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про українську народні пісні, найвідоміші танці; • розпізнає характер пісні чи танцю; • розрізняє на слух пісню і танець; • наводить приклад музичного твору, що звучав у класі (за допомогою вчителя); 	<p>формування знань про народну музику;</p> <p>стимуляція пізнавального інтересу до вивчення народної музики;</p> <p>формування позитивних емоційних реакцій у процесі слухання народної музики;</p>
Втілення в музиці різних дитячих образів – іграшки та забави; музика в мультиплікації.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про втілення в музиці дитячих образів в іграшках та забавах, в дитячих мультфільмах; • називає знайомі музичні образи; • наводить приклади музичних творів, що 	<p>формування уваги, пам'яті, мислення на основі знайомства з різними дитячими образами в музиці;</p> <p>стимуляція позитивних емоцій в процесі сприймання дитячих образів у музичних</p>

	звучали у класі (за допомогою вчителя);	творах;
Музичні інструменти у створенні різноманітних характерів музики (фортепіано, баян, сопілка, бандура, бубон тощо).	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про окремі музичні інструменти; • називає окремі музичні інструменти; • розрізняє на слух звучання музичні інструменти; • порівнює характер нескладних музичних творів (за допомогою вчителя); 	формування: пізнавального інтересу до вивчення музичних інструментів; активного словника (назви інструментів, їх якості та властивості); музичного сприймання на основі слухання звучання інструментів;
Музичні картини природи (природа в музиці).	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про образи природи в музиці; • спостерігає за яскраво вираженими образами природи в музиці; • називає музичні твори, що звучали в класі; • розрізняє образи природи в музичних творах; 	формування уміння уважно слухати музику; уміння розрізняти образи природи в музиці; емоційного відгуку на музичну картинку природи; активності під час виконання музичних завдань;
<i>Виконавська і творча діяльність</i> Виконання пісень різного емоційного змісту і характеру.	<ul style="list-style-type: none"> • співає спокійним округлим та протяжним звуком; • передає настрій і характер пісні; • співає емоційно, виразно і злагоджено у дитячому колективі; • дотримується правил поведінки в музичному класі; 	формування: знань, умінь та навичок співу; дикційно-артикуляційних навичок; позитивної емоційної сфери у процесі музичної діяльності; корекція співочого дихання; стимуляція мовленнєвої активності на основі вивчення тексту пісень;
Створення темброво-ритмічних супроводів до пісень і танців.	<ul style="list-style-type: none"> • відтворює простий ритмічний супровід плесканням, вистукуванням, тупотінням тощо; • розрізняє тембр голосу жіночий/чоловічий; • узгоджує ритмічний 	розвиток: уваги в процесі відтворення ритмічних малюнків; темпоритмічного відчуття; ритмічного слуху; дрібної моторики кисті рук та різних груп

	<p>супровід із словами пісень;</p> <ul style="list-style-type: none"> • узгоджує власні ритмічні дії з колективом; 	<p>великих м'язів; загальної моторики і рухових недоліків;</p>
<p>Пластичне інтонування і дитяча гра.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • передає пластичними рухами характер музичного твору; • виконує свою роль у дитячих іграх; • узгоджує власні дії з колективом; 	<p>формування зосередженості в процесі створення пластичного інтонування; корекція слухової уваги та зосередженості; розвиток пам'яті в процесі виконання завдань щодо дитячих ігор;</p>
<p>Музикування на дитячих музичних інструментах.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про способи гри на окремих музичних інструментах; • відтворює ритм найпростіших вправ і дитячих пісень; • використовує найпростіші навички гри в ансамблі; • дотримується правил елементарного музикування; 	<p>розвиток: навичок гри на окремих музичних інструментах; музичного сприймання у процесі гри на окремих музичних інструментах;</p>
<p>Виконання пісень «у ролях» з елементами інсценування.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • відтворює пісню «у ролі»; • передає настрої і характер пісні; • на елементарному рівні імпровізує у пісні або рухах. 	<p>формування: образного мислення; творчої активності.</p>

Орієнтовний матеріал для сприймання:

Українські народні пісні, «Ой, ходить сон коло вікон»; «Комарик»; «Вийди, вийди, сонечко», Л.Ревуцький; «Подоланочка»; «Веснянка», Л.Ревуцький; «Щебетала пташечка», Я.Степовий;
українські народні танці, «Метелиця»;
«Новорічний хоровод», А. Філіпенко, Т.Волгіна;
«Сумна пісня», О.Тилічєєва;
«Дощик припусти», О.Тилічєєва;
«Рахівничка», І.Арсеєва;
«Весняні листя», І.Арсеєва;

«Солдати марширують», І.Арсеева;
 «Грім», О.Тілічєєва;
 «Капітошка я малий», «Повертайся, Капітошко! (мультфільм «Капітошка»);
 «Ой, мамо люблю Гриця» (мультфільм «Жив-був пес»);
 «Пісня Лисички», М.Лисенко;
 В.Моцарт, Турецкий марш;
 Соната № 16, до мажор (Allegro);
 Й.Бах, Менует;
 Д.Бортнянський, «Марш»»;
 В.Сильвестров, «Марш»;
 С.Людкевич, «Гагілка»;
 П.Чайковський, Пори року, «Пролісок»;
 К.Дебюсі, «Золоті рибки»;
 Ф.Шуберт, «Бджілка»;
 Ф.Шопен, «Крапля дощу»;
 Е.Гріг, Сюїта «Пер Гюнт», «Ранок»;
 Ж.Рамо, «Перегомін птахів»; Л.ДАКЕН, «Зозуля»;
 Ш.Сен-Санс, Зоологічна фантазія «Карнавал тварин», «Лебідь»;
 А.Лядов, «Зайчик», «Баба-Яга»;
 М.Глінка, «Дитяча полька»;
 Е.Гріг, «Пташка»;
 В.Сокальський, «Пташка»;
 В.Косенко, «Дощик»;
 М.Скорик, «Народний танець»;
 К.Стеценко, «Вечірня пісня».

Орієнтовний матеріал для виконання:

Українські народні пісні, «Ходить квочка коло кілочка»; «Два півники»;
 «Ой минула вже зима»;
 «Веснянка»; «Вийди, вийди, сонечко», Л.Ревуцький, «Ой, єсть в лісі калина»,
 «Пісня Лисички», М.Лисенко;
 «Сьогодні в мамі свято», А.Філіпенко, Т.Волгіна;
 «Вічний вогонь», А.Філіпенко;
 «Найкраща», В.Іванникова, О.Фадєєва;
 «Сонечко», М.Підгірянкa, К.Котко;
 «Зацвіла в долині», А.Філіпенко, Т.Шевченко;
 «Ой, заграйте дударики», А.Філіпенко.

Матеріал для музикування та виконання в русі:

Українські народні пісні, «Вийди, вийди, сонечко», Л.Ревуцький;
 «Подоланочка»; «Жайвір прилетів»; «Плету, плету, плетіночку»;
 «Іде, іде дід, дід»; «Веселі долоні»,
 «Шум», В.Верховинець;
 «Кривий танець», В.Верховинець;
 «Гей, Сірко!», В.Верховинець;
 «Пізнай по голосу»;
 «Гроза», С.Бублей.

Вчитель може додавати або самостійно добирати інші музичні твори для сприймання, виконання та музикування з урахуванням сучасних напрацювань тощо.

2 КЛАС

35 години (1 година на тиждень), з них 4 год. – резервний час

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги щодо рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
1.	2.	3.
Тема 1. Типи музики (17 год.)		
Пісня, танець, марш – основні типи музики.	Учень: <ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про основні типи музики: пісня, танець, марш; • розрізняє на слух пісню, танець і марш; • визначає настрій і характер музичних творів різних типів; 	Розвиток: сприймання музики на основі вивчення основних типів музики; уміння сприймати і розпізнавати основні типи музики; емоційних реакцій у процесі слухання музики; зацікавленості до процесу слухання музики;
Різноманітність характерів музики.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про різноманітність характерів музики; • спостерігає за змінами настрою і характеру в творі; • визначає настрій і характер музичного твору; 	збагачення музичної пам'яті, досвіду музично-слухового сприймання; розвиток довільної уваги та пам'яті в процесі слухання і спостереження за зміною характеру музичного твору;
Виразально-зображальні можливості пісні, танцю і маршу.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про виразально-зображальні можливості музики; • розуміє зміст музичного твору; • намагається зрозуміти, що саме виражає прослуханий музичний твір (настрій людини або її почуття, рухи людини або явища навколишнього 	уточнення уявлень про виразально-зображальні можливості музики; стимуляція асоціативного мислення; розвиток слухової уваги, зосередженості; цілісності сприймання музичних творів; збагачення активного словника в процесі

	світу (за допомогою вчителя);	виконання музичних завдань;
Зображення музикою різноманітних рухів, певних життєвих подій, картин природи, звукових сигналів тощо.	<ul style="list-style-type: none"> • спостерігає за настроєм і характером музичного твору; • намагається визначити якому руху, події, картині природи чи звуковому сигналу належить ця музика (за допомогою вчителя); 	розвиток: уваги в процесі слухового сприймання музичного твору; мовлення в процесі повідомлення інформації щодо прослуханої музики;
Виразальні засоби музики в марші, пісні, танці.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про виразальні засоби музики; • визначає мелодію і супровід, темп і динамічні відтінки музичних творів різних типів (за допомогою вчителя); 	розвиток: уявлень про виразальні засоби музики; музичної пам'яті і досвіду музично-слухового сприймання творів різного типу; мисленнєвої операції порівняння;
Життєві обставини, за яких звучить марш, пісня, танець.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про життєві обставини, за яких звучать ці твори; • розуміє зміст музичного твору; • висловлює своє враження від музичних творів, що звучать у класі; 	розвиток: уміння співвідносити музичні твори з життєвими обставинами; бажання слухати музичні твори і накопичувати знання про них;
Мова і музика.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про спільні та відмінні риси між мовою і музикою; • розуміє, щоб записати мову треба знати алфавіт, а щоб записати музику – ноти (за допомогою вчителя); • називає елементи музичної мови: мелодія, фраза тощо; 	розвиток: уявлень про основні елементи музичної мови; пізнавальної активності в процесі вивчення навчального матеріалу; вміння аналізувати і порівнювати музичні об'єкти;
Основні поняття і терміни: <i>пісня, танець, марш.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • орієнтується у нових поняттях; • застосовує поняття у власному мовленні; 	розвиток узагальнення і усвідомлення суттєвих ознак музичних термінів і понять; збагачення словникового запасу на основі вивчення

		музичних понять і термінів;
<i>Виконавська і творча діяльність</i> Виконання пісень різного емоційного змісту і характеру.	<ul style="list-style-type: none"> • співає виразно округлим та протяжним звуком; • передає настрої і характер пісні; • співає емоційно, виразно і злагоджено у дитячому колективі; • дотримується правил співу і поведінки в музичному класі; 	формування: співочого дихання; дикційно-артикуляційних навичок; певних знань, умінь та навичок співу; емоційно-вольвої сфери у процесі виконання пісні; розвиток мовлення на основі вивчення тексту пісень;
Створення темброво-ритмічних супроводів до пісень і танців.	<ul style="list-style-type: none"> • створює простий ритмічний супровід плесканням, вистукуванням, тупотінням тощо; • розрізняє тембр голосу жіночий/чоловічий; • узгоджує ритмічний супровід із словами тексту пісні або ритмом танцю • узгоджує власні ритмічні дії з діями колективу; 	розвиток: уваги та зосередженості в процесі створення ритмічних малюнків; темпоритмічного відчуття; ритмічного слуху; дрібної моторики кисті рук та різних груп великих м'язів; загальної моторики і рухових недоліків;
Пластичне інтонування характеру музики, виконання ритмічно-танцювальних рухів.	<ul style="list-style-type: none"> • виражає пластичними рухами характер музичного твору; • виконує ритмічно-танцювальні рухи ; • узгоджує власні дії з діями колективу; 	розвиток: слухової уваги та зосередженості в процесі пластичного інтонування; пам'яті в процесі виконання завдань щодо пластичного інтонування; темпоритмічного відчуття та різних груп м'язів в процесі музичної діяльності;
Музикування на дитячих музичних інструментах.	<ul style="list-style-type: none"> • відтворює ритм найпростіших вправ, дитячих пісень тощо відповідно до інструкції вчителя; • використовує найпростіші навички гри в ансамблі; 	конкретизація навичок і прийомів гри на музичних інструментах; розвиток: організаційно-ансамблевих навичок; дихання, артикуляційної і дрібної моторики пальців, відчуття ритму в процесі

	<ul style="list-style-type: none"> • дотримується правил елементарного музикування. 	гри на дитячих музичних інструментах.
<p style="text-align: center;"><u>Орієнтовний матеріал для сприймання:</u></p> <p><i>Українські народні пісні</i>, «Повішу я колисочку»; «Два півника»; «Дударик», М.Леонтович; «У Віфліємі новина»; «В полі, в полі плужок ходить», М.Леонтович; «Добрий вечір тобі»; «Ой, хто, хто Миколая любить!»; «Уставай же, брате» (колядка); «Щедрик», М.Леонтович; <i>українські народні танці</i>, «Поліська полька»; «До школи час», Ф.Колесса; «Києве мій», І.Шамо, Д.Луценко; «Це моя Україна», А.Камінчук; «Осінній настрій», Ю.Іщенко; «Осінній листочок», М.Ведмедерь, А.Камінчук; «Листопад», М.Ведмедерь, А.Камінчук; «Дощик», М.Любарський; П.Чайковський, Пори року, «Осіння пісня»; П.Чайковський, балет «Лускунчик», «Вальс сніжинок»; Я.Степовий, «Сніжинки»; С.Рахманінов, «Італійська полька»; М.Лисенко, «Пісня без слів»; «Вальс»; «Перша втрата»; Д.Бортнянський, «Марш»; В.Подвала, «Капризуля»; Р.Шуман, «Веселий селянин, що повертається з роботи».</p> <p style="text-align: center;"><u>Орієнтовний матеріал для виконання:</u></p> <p><i>Українські народні пісні</i>, «Два півника»; «Добрий вечір тобі»; «Колядин, колядин, я у батька один»; <i>поспівки</i> «Бім-бом», «В нашій класі», «Дзвонить дзвінок»; «На святий вечір», М.Підгірянкa, М.Фуртак; «Рум'яне сонце», Л.Ямковий, А.Мігай; «Школярі», Ф.Колесса; «Сім'я», А.Ахундова, І.Бершадський; «Веселий музикант», А.Філіпенко; «Наша Україна», М.Катричко, В.Кленець.</p> <p style="text-align: center;"><u>Матеріал для музикування та виконання в русі:</u></p> <p><i>Українські народні пісні</i>, «Ходить гарбуз по городу»; «Коляда, коляда»; «Щедрик», М.Леонтович; «Гей, Сірко!», В.Верховинець; «Гоп-гоп», В.Верховинець; «Дивовижні сходи», О.Тилічеєва.</p> <p><i>Вчитель може додавати або самостійно добирати інші музичні твори для сприймання, виконання та музикування з урахуванням сучасних напрацювань тощо.</i></p>		

Тема 2. Основні музичні жанри (18 год.)		
Знайомство з музичними жанрами класичної музики: опера і балет.	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про жанри музики: опера, балет; • порівнює музичні твори різних жанрів; • розрізняє жанр музичного твору, що звучав у класі; • визначає і добирає до певного жанру музики відповідний малюнок/фото тощо; • обґрунтовує належність твору до певного жанру; 	<p>Розвиток: сприймання музики на основі слухання творів різних жанрів; зацікавленості до процесу слухання музики; зосередженості на об'єкті слухання;</p> <p>формування: емоційних реакцій у процесі слухання жанрових творів;</p>
Засоби музичної виразності.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про виражальні засоби музики: мелодія, супровід, темп, динамічні відтінки; • визначає засоби музичної виразності; 	<p>розвиток: уточнення, збагачення музичної пам'яті і досвіду музично-слухового сприймання; фонетичного слуху; зосередженості в процесі розрізнення засобів музичної виразності;</p>
Виражальні та зображальні можливості музики.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про виражально-зображально можливості музики; • спостерігає за характером музичного твору і його виражальними і зображальними можливостями; • визначає, що саме виражає прослуханий музичний твір (настрій людини або її почуття, рухи людини або явища навколишнього світу (за допомогою вчителя)); 	<p>формування: уміння сконцентруватися на виражально-зображальних можливостях музики; елементарних знань щодо виражально-зображальних можливостей музики; уміння сприймати, слухати, чути, ідентифікувати і розрізнити виражально-зображальні засоби;</p>
Дитяча опера.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про певний жанр музики; • розуміє зміст дитячої 	<p>конкретизація музично-слухових уявлень;</p> <p>розвиток уміння</p>

	<p>опери, що звучала в класі;</p> <ul style="list-style-type: none"> • називає музичні твори жанру дитячої опери та їх авторів, що звучали в класі; • висловлює власне враження від музичних творів; 	<p>сприймати, розпізнавати твори дитячої опери;</p> <p>збагачення словникового запасу на основі розширення знань та уявлень про дитячу оперу;</p>
Народна пісня у творах композиторів.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про використання народної пісні у творах композиторів; • називає народну пісню, що звучала на уроці; 	<p>конкретизація знань про застосування народної пісні у творах композиторів;</p> <p>розвиток слухової уваги в процесі впізнавання народної пісні;</p>
Роль мелодії та супроводу в музичному творі.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про роль та значення мелодії і супроводу в музичному творі; • спостерігає за мелодією/супроводом в музичному творі; • розрізняє мелодію та супровід в музичному творі; 	<p>розвиток: слухової уваги, зосередженості; пам'яті й мислення на основі вивчення ролі мелодії та супроводу;</p> <p>формування позитивних якостей особистості (уважність, емоційність, музичність тощо);</p>
Пісенність, танцювальність і маршовість в інструментальних творах.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про інструментальну музику; • спостерігає за характером музичного твору; • називає знайому пісню, танець чи марш в інструментальному творі; 	<p>розвиток: цілісності сприймання; довільної уваги; емоційного ставлення до інструментальних творів; накопичення та збагачення словника на основі розширення знань та уявлень про інструментальну музику;</p>
Зв'язок музики з іншими видами мистецтва.	<ul style="list-style-type: none"> • розуміє, що один і той самий образ можна передавати через різні види мистецтва відповідними засобами виразності; • знаходити певний образ у змісті інших видів мистецтва знаходити 	<p>стимуляція асоціативного мислення; уточнення і закріплення уявлень про різні види мистецтва;</p> <p>закладення основ культури особистості;</p> <p>розширення загального культурного досвіду</p>

	певний образ (за допомогою вчителя);	дитини;
Основні поняття і терміни: <i>композитор, виконавець, слухач, мелодія, супровід, темп, динамічні відтінки, балет, опера.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про музичні терміни і поняття; • розуміє визначення музичних термінів і понять • користується новою термінологією; 	формування: узагальнення і усвідомлення суттєвих ознак певного поняття; збагачення словникового запасу на основі вивчення понять і термінів;
<u><i>Виконавська і творча діяльність</i></u> Виконання пісень різного емоційного змісту і характеру.	<ul style="list-style-type: none"> • співає виразно округлим та протяжним звуком; • передає настрій і характері пісні; • співає емоційно, виразно і злагоджено у дитячому ансамблі; • відтворює ритмічно і розбірливо слова пісні; • дотримується правил співу та поведінки в музичному класі; • дотримується правил ансамблевого співу і ансамблевої поведінки в процесі вивчення та колективного виконання пісень; 	розвиток: співочого діапазону; умінь правильного виконувати темпо-ритмічної структури пісень; відчуття єдності у співі; слухового самоконтролю; удосконалення звуковимови; стимуляція мовленнєвої активності в процесі виконання пісень; формування: емоційного ставлення до співу; комунікативних якостей особистості в процесі колективного виконання пісень;
Пластичне інтонування характеру музики, виконання ритмічно-танцювальних рухів.	<ul style="list-style-type: none"> • передає пластичними рухами характер музичного твору; • виконує ритмічно-танцювальні рухи; • називає елементарні музично-ритмічні рухи, що вивчались протягом року; • відповідає рухами (енергійними, танцювальними, спокійними) на характер музики (маршової, танцювальної, спокійної); 	стимуляція: емоційного відгуку на музику через свою фізичну участь в музично-ігровій діяльності; кінестетичного відчуття у різних рухах; розвиток: загальної моторики і рухових недоліків; координації та плавності рухів у процесі пластичного інтонування та ритмічно-танцювальних рухів;

Інсценування пісні-гри.	<ul style="list-style-type: none"> орієнтується у процесі виконання інсценування пісні-гри; виконує рухові інструкції вчителя (передавати найпростіші музично-ігрові образи) під час інсценування дитячих пісень; використовує відповідну міміку. 	спонукання відтворення відповідних рухових дій, музично-ігрових образів, за музикою і інструкціями вчителя; розвиток: музично-сенсорних здібностей; координації та плавності рухів у процесі інсценування пісні.
-------------------------	--	---

Орієнтовний матеріал для сприймання:

Українські народні пісні, «Ой, весна-красна» (ансамбль «Роксоланія»); «Ой, єсть в лісі калина», Я.Степовий;
«Щебетала пташечка», Я.Степовий;
українські веснянки і заклички;
«Іди, іди дощику»; «Як діждемо літа»; «Ой, на горі жито»; «Журавель»;
українські народні танці, «Гречаники»;
«Мамин день», І.Арсєєва;
«Мама співає», О.Тилічєєва;
«Реве та стогне Дніпр широкий», Т.Шевченко, Д.Крижанівський, обр. В.Косенко;
«Дніпровська вода», Ю.Рибчинський, І.Карабиця;
«Звучи, рідна мово!», А.Демиденко, О.Семенова;
«Київ квітучий», Д.Давидюк, І.Кириліна;
«Україно! Любов моя», І.Шамо, Д.Луценко;
П.Чайковський, балет «Лускунчик», «Вальс квітів», «Іспанський танець», «Марш»;
М.Лисенко, опера «Коза-дереза»;
П. Чайковський, балет «Лебедине озеро», «Танець із кубками»;
П.Чайковський, Пори року, «Пісня жайворонка»;
М.Римський-Корсаков, опера «Казка про царя Салтана», «Політ джмеля»;
К.Стеценко, опера «Лисичка, Котик і Півник»;
Д.Кабалєвський, «Зайчик дратує ведмедика»;
К.Дебюсі, ноктюрн «Хмари»;
С.Прокоф'єв, «Казки старої бабусі»
І.Беркович, Варіації на тему укр. нар. пісні «По дорозі жук, жук».

Орієнтовний матеріал для виконання:

Українські народні пісні, «Подоланочка»; «Щебетала пташечка», Я.Степовий;
«Уже недалечко червоне яєчко»; «Ой, єсть в лісі калина», Я.Степовий;
«Засмучений зайчик», Я.Степовий;
українські веснянки і заклички;
«Ходить сонко», Л.Бутуханова;
«Гойда, гойда», З.Дика, Л.Бутуханова;

«Рідна мова», Ю.Косинський, Л. Бутуханова;
 «Сьогодні в мамі свято», А.Філіпенко, Т.Волгіна;
 «Києве мій», І.Шамо, Д.Луценко;
 «Київ квітучий», Д.Давидюк, І.Кириліна;
 «Добрий день», Т.Майданович, Л.Бутуханова.

Матеріал для музикування та виконання в русі:

Українські народні пісні, «Ой, на горі сидить зайчик»; «Іди, іди дощику»;
 «Журавель»; «Сонечко»; «Вийди, вийди, Іванку»; «Скок, скок, поскок»; «Кіт
 Опанас»; «Голубка»;
 «Куй, куй, ковалі», В.Верховинець;
 «Сонечко», В.Верховинець;
 «Ми на луг ходили», А.Філіпенко, Т.Волгіна;
 «По малину в сад підем», А.Філіпенко, Т.Волгіна.
*Вчитель може додавати або самостійно добирати інші музичні твори для
 сприймання, виконання та музикування з урахуванням сучасних напрацювань
 тощо.*

3 клас

35 год. (1 год. на тиждень), з них 4 год. – резервний час

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги щодо рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
1.	2.	3.
Тема 1. Основні властивості музики: пісенність, танцювальність, маршовість (16 год.)		
<p>Пісенність, танцювальність і маршовість як особливі якості музики, пов'язані з піснею, танцем, маршем.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про пісенність, танцювальність і маршовість як найважливіші властивості музики; • порівнює жанрові ознаки музичних творів, знаходить у них спільне й відмінне; • називає музичні твори, що звучали у класі та їх авторів; 	<p>Розвиток: сприймання музики на основі вивчення основних властивостей музики; уміння сприймати і розпізнавати основні властивості музики;</p> <p>формування: усвідомлення суттєвих ознак пісні, танцю і маршу; емоційних реакцій у процесі слухання музики; зацікавленості до процесу слухання музики;</p> <p>збагачення словникового запасу на основі</p>

		розширення кола знань та уявлень про музику;
Пісенність як особливість музики, проникнутої співучістю, мелодійністю, але не обов'язково призначеної для співу.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про пісенність як особливість музики, не обов'язково призначеної для співу; • називає музичні твори, що звучали у класі, та їх авторів; • висловлює власне ставлення до змісту музичних творів; 	розвиток: довільної уваги, пам'яті та мислення на основі вивчення основних властивостей музики ; музичного сприймання на основі слухання творів пісенного характеру; емоційного відгуку на твори пісенного характеру;
Танцювальність як особливість музики, пронизаної танцювальними ритмами, але не обов'язково призначеної для танців.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про танцювальність як особливість музики, не обов'язково призначеної для танців; • називає музичні твори, що звучали у класі, та їх авторів; • висловлює власне ставлення до змісту музичних творів; 	розвиток: довільної уваги, пам'яті та мислення на основі вивчення основних властивостей музики ; музичного сприймання на основі слухання творів танцювального характеру; емоційного відгуку на твори танцювального характеру;
Маршовість як особливість музики, пройнятої маршовими ритмами, під яку не обов'язково крокувати.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про маршовість як особливість музики, під яку не обов'язково крокувати; • називає музичні твори, що звучали у класі, та їх авторів; • висловлює власне ставлення до змісту музичних творів; 	розвиток: довільної уваги, пам'яті та мислення на основі вивчення основних властивостей музики ; музичного сприймання на основі слухання творів маршового характеру; емоційного відгуку на твори маршового характеру;
Пісенність, танцювальність і маршовість в українській народній музиці і творах композиторів-класиків.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про пісенність, танцювальність і маршовість в українській народній музиці і творах композиторів-класиків; • називає музичні твори, що звучали у класі та їх авторів; 	розвиток: сприймання музики на основі вивчення творів української народної музики і творів композиторів-класиків; формування: емоційних реакцій у процесі слухання музики;

	<ul style="list-style-type: none"> • висловлює власне ставлення до змісту музичних творів; 	збагачення словникового запасу на основі розширення кола знань та уявлень про музику;
Інтонація як основа музики.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про музичну інтонацію як основу музики; • розрізняє на слух питальні, стверджувальні, діалогічні, гумористичні інтонації; 	конкретизація знань та уявлень про інтонацію в музиці; розвиток: слухової уваги; музичної пам'яті в процесі пізнавальної діяльності;
Елементи музичної мови: мелодія, тембр.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про вплив тембру на яскравість інтонації; • має уявлення про мелодію як інтонаційно-сміслову утворення; • розпізнає тембри голосів та музичних інструментів; 	конкретизація знань та уявлень про елементи музичної мови; розвиток: слухової уваги; музичної пам'яті в процесі слухання музики; збагачення словника на основі розширення знань та уявлень про елементи музичної мови;
Інтонація скоромовки.	<ul style="list-style-type: none"> • порівнює інтонацію скоромовки в мові та музиці; 	аналіз і порівняння скоромовок;
Ритмічні інтонації.	<ul style="list-style-type: none"> • порівнює ритмічні інтонації в мові та музиці; 	аналіз і порівняння ритмічних інтонацій;
Казка у музиці.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про використання казкових образів у музиці; • впізнає знайомі казкові герої в музичному творі; 	конкретизація уявлень про казкові образи в музиці; розвиток: слухової уваги; музичної пам'яті в процесі слухання музики;
Імпровізація.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про імпровізацію; 	розвиток творчої активності в процесі виконання завдань на імпровізацію;
Основні поняття і терміни: <i>пісенність, танцювальність, маршовість.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про музичні терміни і поняття; • користується музичною термінологією (у межах програмового матеріалу); 	розвиток узагальнення і усвідомлення суттєвих ознак музичних термінів і понять; збагачення словникового запасу на основі вивчення понять і термінів;
<i>Виконавська і</i>	<ul style="list-style-type: none"> • виразно виконує 	розвиток:

<p><i>творча діяльність</i></p> <p>Виконання скоромовок та пісень різного емоційного змісту і характеру.</p>	<p>скоромовки/пісні;</p> <ul style="list-style-type: none"> • передає настрої і характері пісні; • диференціє звуковий потік, виділяти у творах елементи пісенності, танцювальності й маршовості; • відтворює ритмічно і розбірливо слова скоромовки/пісні; • співає емоційно, виразно і злагоджено у дитячому ансамблі; • дотримується правил ансамблевого співу і поведінки в процесі вивчення та колективного виконання пісень; • намагається оцінити власний спів та спів однокласників; 	<p>ритмодикламації;</p> <p>інтонаційної виразності мовлення та сили голосу; виконавської діяльності; відчуття єдності у процесі співу;</p> <p>стимуляція інтересу до музичних занять на основі активізації музичної діяльності;</p> <p>формування навички культурного співу;</p> <p>накопичення та збагачення словника на основі практичної музичної діяльності;</p> <p>розвиток: мовлення на основі вивчення тексту скоромовок і пісень; емоційних почуттів на основі власної практичної діяльності;</p>
<p>Створення темброво-ритмічних супроводів до пісень і танців.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • відтворює простий ритмічний супровід плесканням, вистукуванням, тупотінням тощо; • розрізняє тембр голосу жіночий/чоловічий; • узгоджує ритмічний супровід із словами пісень; • узгоджує власні ритмічні дії з колективом; 	<p>розвиток: уваги в процесі відтворення ритмічних малюнків; темпоритмічного відчуття; ритмічного слуху; дрібної моторики кисті рук та різних груп великих м'язів; загальної моторики і рухових недоліків;</p>
<p>Пластичне інтонування і виконання ритмічно-танцювальних рухів.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • передає пластичними рухами характер музичного твору; • виконує ритмічно-танцювальні рухи; • називає елементарні музично-ритмічні рухи, що вивчались протягом року; • відповідає рухами (енергійними, 	<p>розвиток: музично-сенсорних здібностей; ритмічно-танцювальних рухів; загальної моторики і рухових недоліків; координації та плавності рухів у процесі пластичного інтонування та ритмічно-танцювальних рухів;</p>

	танцювальними, спокійними) на характер музики;	
Музикування на дитячих музичних інструментах.	<ul style="list-style-type: none"> • відтворює ритм найпростіших вправ, дитячих пісень тощо відповідно до інструкції вчителя; • використовує найпростіші навички гри в ансамблі; • дотримується правил елементарного музикування; 	конкретизація навичок і прийомів гри на музичних інструментах; розвиток: організаційно-ансамблевих навичок; дихання, артикуляційної і дрібної моторики пальців, відчуття ритму в процесі гри на дитячих музичних інструментах;
Імпровізація на задану «зерно»-інтонацію.	<ul style="list-style-type: none"> • виділяє в мелодії «зерно»-інтонацію; • імпровізує на задану «зерно»-інтонацію; 	розвиток емоційно-образної сфери; вміння імпровізувати на задану тему;
Інсценування пісень.	<ul style="list-style-type: none"> • виконує роль у пісні; • передає настрій і характер пісні; 	розвиток емоційно-образної сфери;
Участь в обрядах щедрювання і колядування.	<ul style="list-style-type: none"> • бере участь в традиційному святкуванні Нового року і Різдва; • співає емоційно, виразно і злагоджено у дитячому ансамблі щедрівки і колядки; • дотримується правил ансамблевого співу і поведінки в процесі проведення обрядових дійств. 	стимулювання захопленості та зацікавленості в процесі обрядових дійств; виховання невимушеності; корекція комунікативних якостей особистості на основі спілкування зі школярами.

Орієнтовний матеріал для сприймання:

Українські народні пісні, «Гойда-гойда, гой»; «Ой, там на горі»; «Ой, сивая та я зозуленька»; «Ой, на горі жито»; «Павочка ходить» (щедрівка, ансамбль «Роксоланія»); «Сидить Миколай» (колядка, ансамбль «Роксоланія»); «Щедрик», М.Леонтович;
 українські народні танці, «Ойра»;
 П.Майборода. «Пісня про вчительку»;
 Ф.Шуберт, «Військовий марш»;
 Б.Сметана, «Полька»;

Л.Бетховен, «Бабак»;
 П.Чайковський, балети «Спляча красуня», «Лускунчик»;
 М.Римський-Корсаков, опера «Казка про царя Салтана»;
 М.Лисенко, дитячі опери «Коза-дереза»; «Пан Коцький»;
 М.Коваль, дитяча опера «Вовк і семеро козенят»;
 К.Стеценко, дитячі опери «Лисичка, Котик і Півник», «Івасик-Телесик»;
 М.Лисенко, опера «Тарас Бульба», дума кобзаря «Ой не чорна то хмара над
 Вкраїною стала»;
 М.Глінка, «Арагонська хота»;
 Є.Адамцевич, «Козацький марш»;
 С.Прокоф'єв «Базіка».

Орієнтовний матеріал для виконання:

Українські народні пісні, «Дівка Явдошка сіяла пшеницю»;
 «Ой на горі жита много», В.Косенко; «Ой хто, хто Миколая любить»;
 «Дощик», Н.Май;
 «Відлетіли журавлі», В.Авдієнко, В.Іванніков;
 «Літо минулося», Я.Степовий;
 «Вийшли в поле косарі»
 «Гей, там, на горі, Січ іде»
 «Вальс сніжинок», В.Познацький, Т.Шутенко.

Матеріал для музикування та виконання в русі:

Пісні-ігри «Явор»; «Голубка»; «Хто співає»; «Весело-сумно»;
 «Летів горобейник», «Ляльки танцюють», «Шевчик», В.Верховинець;
 «Вправи з хустинками», Я.Степовий;
 українська народна пісня «Гарний танець гопачок».
 Вчитель може додавати або самостійно добирати інші музичні твори для
 сприймання, виконання та музикування з урахуванням сучасних напрацювань
 тощо.

Тема 2. Розвиток музики (19 год.)

Музика як мистецтво, що не існує без розвитку.	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> має уявлення про музику як мистецтво, що не існує без розвитку; спостерігає за зміною настрою і характеру музики; називає музичні твори, що звучали у класі та їх авторів; 	<p>Формування уявлень про музику як мистецтво, що знаходиться в процесі розвитку; розвиток сприймання музики на основі спостереження за розвитком музичного мистецтва;</p>
Розвиток музики як процес відображення почуттів, настроїв, думок людини.	<ul style="list-style-type: none"> має уявлення про прийоми розвитку музики; порівнює почуття, 	<p>формування: зосередженості в процесі слухового сприймання музики; усвідомлення</p>

	<p>настрої, думки людини виражені в музичному творі;</p> <ul style="list-style-type: none"> • називає музичні твори, що відображають почуття, настрої, думки людини; • висловлює власне ставлення до музики; 	<p>почуттів, настроїв, думок людини в процесі сприймання музичного твору; мовленнєвої активності в процесі висловлення власного ставлення до музичного твору;</p>
Способи розвитку музики: виконавські, динамічні, жанрові, ладовий, мелодичні, темпові, темброві.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про способи розвитку музики; • порівнює різні способи розвитку музики; • розрізняє виконавця; динаміку, жанр, лад, мелодію, темп, тембр тощо (за допомогою вчителя); 	<p>формування: уявлень про способи розвитку музики; уміння порівнювати різні способи розвитку музики в процесі визначення виконавця; динаміки, жанру, ладу, мелодії, темпу, тембру тощо;</p>
Виконавський розвиток.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про виконавський розвиток музики; • оцінює виконання музичного твору; • висловлює власне ставлення до виконання музичних творів; 	<p>розвиток: уміння порівнювати виконавців; спостережливості та пам'яті;</p> <p>розвиток зв'язного мовлення у ході виконання музичного завдання;</p>
Сюжетний розвиток.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про сюжетний розвиток; • спостерігає за сюжетом музичного твору; • висловлює власне ставлення до сюжету музичних творів; 	<p>формування: суттєвих ознак сюжетного розвитку; пізнавальної активності;</p> <p>розвиток зв'язного мовлення у ході виконання музичного завдання;</p>
Інтонаційно-мелодичний розвиток.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про інтонаційно-мелодичний розвиток; • спостерігає за інтонаційно-мелодичним розвитком музичного твору; • називає музичні твори, що звучали у класі; • висловлює власне ставлення до музичних 	<p>формування: уявлень про інтонаційно-мелодійний розвиток музики;</p> <p>розвиток зв'язного мовлення у ході виконання музичного завдання;</p> <p>формування спостережливості під час аналізу музичного твору;</p>

	творів;	
Жанровий розвиток.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про жанровий розвиток музики; • визначає жанри музики: опера, балет, симфонія (за допомогою вчителя); • висловлює власне ставлення до різних жанрів музики; 	<p>розвиток: сприймання музики на основі слухання творів різних жанрів; зацікавленості до процесу слухання музики; зосередженості на об'єкті слухання;</p> <p>формування: емоційних реакцій у процесі слухання жанрових творів;</p>
Музична форма. Одночастинна форма як вираження одного характеру чи настрою.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про одночастинну музичну форму та її структуру; • визначає форму музичного твору (за допомогою вчителя); • називає музичні твори, що звучали у класі та їх авторів; 	<p>розвиток: уточнення, збагачення музичної пам'яті і досвіду музично-слухового сприймання; фонетичного слуху; зосередженості в процесі розрізнення засобів музичної виразності;</p>
Дво- і тричастинна форми як вираження двох різних станів, настроїв, характерів, їх структура.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про дво- і тричастинну форми; • розрізняє настрої і характер окремих частин музичного твору; • називає музичні твори, що звучали у класі та їх авторів; • визначає форму музичного твору; • порівнює твори різної форми (за допомогою вчителя); 	<p>розвиток: спостережливості та пам'яті при дослідженні форми музичного твору; навички висловлення у процесі визначення форми, настрою, характеру і структури музичного твору; уміння уточнення та конкретизації знань;</p> <p>корекція слухової пам'яті;</p>
Рондо як форма контрастного зіставлення головної незмінної теми (мелодії) з кількома різними епізодами.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про форму контрастного зіставлення головної незмінної теми (мелодії) з кількома різними епізодами; • вирізняє головну незмінну тему музичного твору; • порівнює твори різної форми (за допомогою 	<p>розвиток: музичної пам'яті; уміння порівнювати головну незмінну тему з кількома іншими;</p> <p>спостережливості та пам'яті;</p> <p>корекція слухової пам'яті;</p>

	вчителя);	
Варіаційна форма як вираження поступового, послідовного розвитку, зміни одного характеру, настрою.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про форму варіації, де одна тема набуває поступового розвитку, зміни характеру і настрою; • вирізняє головну тему музичного твору; • порівнює твори різної форми (за допомогою вчителя); 	розвиток: спостережливості та пам'яті при дослідженні варіаційної форми; уміння спостерігати за її розвитком і зміною; корекція слухової пам'яті;
Основні поняття і терміни: <i>жанр, лад (мажор, мінор), музична форма, рондо, варіації.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про музичні терміни і поняття; • користується музичною термінологією (у межах програмового матеріалу); 	формування: узагальнення і усвідомлення суттєвих ознак певного поняття; збагачення словникового запасу на основі вивчення музичних термінів;
<u>Виконавська і творча діяльність</u> Виконання пісень різного змісту і характеру.	<ul style="list-style-type: none"> • виразно виконує пісні; • передає настрої і характері пісні; • диференціює звуковий потік, виділяти у творах елементи пісенності, танцювальності й маршовості; • ритмічно і розбірливо відтворює слова пісні; • співає емоційно, виразно і злагоджено у дитячому ансамблі; • дотримується правил співу і поведінки в процесі вивчення та колективного виконання пісень; • намагається оцінити власний спів та спів однокласників; 	розвиток: інтонаційної виразності мовлення та сили голосу; виконавської діяльності; відчуття єдності у процесі співу; стимуляція інтересу до музичних занять на основі активізації музичної діяльності; формування навички культурного співу; накопичення та збагачення словника на основі практичної музичної діяльності; розвиток: мовлення на основі вивчення тексту скоромовок і пісень; емоційних почуттів на основі власної практичної діяльності;
Пластичне інтонування і виконання ритмічно-танцювальних рухів.	<ul style="list-style-type: none"> • передає пластичними рухами характер музичного твору; • виконує ритмічно- 	розвиток: музично-сенсорних здібностей; ритмічно-танцювальних рухів; загальної моторики

	<p>танцювальні рухи;</p> <ul style="list-style-type: none"> • називає елементарні музично-ритмічні рухи, що вивчались протягом року; • відповідає рухами (енергійними, танцювальними, спокійними) на характер музики; 	<p>і рухових недоліків; координації та плавності рухів у процесі пластичного інтонування та ритмічно-танцювальних рухів;</p>
Створення темброво-ритмічних супроводів до пісень і танців.	<ul style="list-style-type: none"> • відтворює простий ритмічний супровід плесканням, вистукуванням, тупотінням тощо; • розрізняє тембр голосу жіночий/чоловічий; • узгоджує ритмічний супровід із словами пісень; • узгоджує власні ритмічні дії з колективом; 	<p>розвиток: уваги в процесі відтворення ритмічних малюнків; темпоритмічного відчуття; ритмічного слуху; дрібної моторики кисті рук та різних груп великих м'язів; загальної моторики і рухових недоліків;</p>
Інсценування пісень.	<ul style="list-style-type: none"> • виконує роль у пісні; • передає настрій і характер пісні; 	<p>розвиток емоційно-образної сфери;</p>
Імпровізація мелодій на тексти лічилок, забавлянок, дражнилок тощо.	<ul style="list-style-type: none"> • промовляє емоційно, виразно і злагоджено тексти лічилок, забавлянок, дражнилок тощо; • імпровізує на елементарному рівні (за підтримки вчителя); 	<p>стимулювання захопленості та зацікавленості в процесі імпровізації;</p> <p>виховання невимушеності;</p> <p>розвиток творчої активності;</p>
Обряди зустрічі весни. Народні пісні-веснянки. Ведення хороводів.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про обряд зустрічі весни; • виразно виконує пісні-веснянки; • передає настрій і характері пісні; • водить хоровод; • дотримується правил співу і поведінки в процесі проведення обрядового дійства. 	<p>розвиток: виконавської діяльності; відчуття єдності у процесі співу веснянок; ритмічно-танцювальних рухів; загальної моторики і рухових недоліків; координації та плавності рухів у процесі водіння хороводу.</p>

<u>Орієнтовний матеріал для сприймання:</u>
<p>Українські народні пісні, «Ой, весна-красна» (ансамбль «Роксоланія»); «Верховино, світку ти наш»; «Ягілочка» Українські народні танці, «Метелиця»; Е.Гріг, «Навесні»; «Пісня Сольвейг»; Г.Майборода, «Гуцульська рапсодія»; С.Гулак-Артемівський, опера «Запорожець за Дунаєм», дует Карася та Одарки; В.Сокальський, симфонія соль мінор (III ч.); Р.Щедрін, балет «Горбоконик», «Купання в котлах»; М.Лисенко, опера «Зима і весна», хор «А вже весна»; Р.Щедрін, балет «Горбоконик», уривки «Ніч», «Золоті рибки», «Цар Горох»; І.Беркович, Варіації на тему укр.нар.пісні «По дорозі жук, жук»; М.Ризоль, Варіації на тему укр.нар.пісні «Ой, на горі жито»; В.Моцарт, «Рондо в турецькому стилі»; Ф.Шопен, Прелюдія №7; Прелюдія №20.</p>
<u>Орієнтовний матеріал для виконання:</u>
<p>Українські народні пісні, «Коло млину калину»; «Пташок викликаю»; «Грицю, Грицю, до роботи»; «Ягілочка»; «Ой на горі жито»; «Щебетала пташечка»; «Подольночка»; «Узяла лисичка скрипку», А.Філіпенко; «Подарунок мамі», М.Катричко; «Писанка», Т.Димань.</p>
<u>Матеріал для музикування та виконання в русі:</u>
<p>Пісні-ігри, «Котик-мишка»; «Сива шапка», «У вишневому садочку», «Шум», В.Верховинець; Хороводи, «Розлилися води»; «Й озеро велике є»; «Святковий хоровод», А.Павлюк; українська веснянка «Вийди, вийди, Іванку»; українські троїсті музики (на вибір учителя); українські народні пісні, «По дорозі жук, жук»; «Король по городу ходить»; «Каша»; «Бігла кізка топиться»; «Мости»; «Ой на горі льон», Я.Степовий.</p>
<p><i>Вчитель може додавати або самостійно добирати інші музичні твори для сприймання, виконання та музикування з урахуванням сучасних напрацювань тощо.</i></p>

4 клас

35 год. (1 год. на тиждень), з них 4 год. – резервний час

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги щодо рівня загальноосвітньої	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
-----------------------------	--	--

	підготовки учнів	та очікувані результати
1.	2.	3.
Тема 1. Музика мого народу (17 год.)		
Роль музики в житті народу.	<i>Учень:</i> <ul style="list-style-type: none"> має уявлення про роль музики в житті народу; називає музичні твори, що звучали у класі; висловлює власне ставлення до змісту музичних творів; 	Розвиток: слухової уваги, активізація готовності до слухання-сприймання музики; уміння пояснити роль музики в житті людини;
Зв'язок музики з життям і побутом людини.	<ul style="list-style-type: none"> має уявлення про зв'язок музики з життям народу; називає музичні твори, що звучали у класі; висловлює власне ставлення до змісту музичних творів; 	стимуляція слухової пам'яті та стабілізація інтересу до слухання музики; збагачення словникового запасу новими музичними поняттями;
Джерела і традиції української народної музичної творчості.	<ul style="list-style-type: none"> має уявлення про джерела і традиції української народної музичної творчості; називає музичні твори, що звучали у класі; висловлює власне ставлення до змісту музичних творів; 	розвиток: уявлень про джерела і традиції української народної музичної творчості; музичного відгуку на українську музику; уміння за суттєвими ознаками визначати українську народну музику;
Інтонаційні особливості, своєрідність музичного надбання українського народу.	<ul style="list-style-type: none"> має уявлення про інтонаційну своєрідність української музики; спостерігає за інтонаційно-мелодичним розвитком музичного твору; називає музичні твори, що звучали у класі; висловлює власне ставлення до музичних творів; 	формування: уявлень про інтонаційно-мелодійний розвиток музики; розвиток: уміння за суттєвими ознаками визначати жанровий твір; зв'язного мовлення у ході виконання музичного завдання;
Колискова пісня.	<ul style="list-style-type: none"> має уявлення про колискові пісні; називає музичні твори, 	розвиток уміння за суттєвими ознаками визначати жанровий твір;

	<p>що звучали у класі;</p> <ul style="list-style-type: none"> • висловлює власне ставлення до змісту музичних творів; 	<p>процесу мовлення на основі висловлення власної думки до змісту пісні;</p>
<p>Дитячий фольклор (дражнили, лічилки, забавлянки).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про дитячий фольклор; • називає музичні твори, що звучали у класі; • висловлює власне ставлення до змісту музичних творів; 	<p>розвиток уміння за суттєвими ознаками визначати жанровий твір; процесу мовлення на основі висловлення власної думки до змісту пісні;</p> <p>стимуляція позитивних емоцій (радості, задоволення, щастя тощо); емоційних почуттів на основі вивчення цікавого музичного матеріалу</p>
<p>Календарно-обрядові пісні: колядки і щедрівки, їх особливості.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про календарно-обрядові пісні; • називає музичні твори, що звучали у класі; • висловлює власне ставлення до змісту музичних творів; 	<p>розвиток уміння за суттєвими ознаками визначати жанровий твір; процесу мовлення на основі висловлення власної думки до змісту пісні;</p>
<p>Основні поняття і терміни: <i>колискова, колядка, щедрівка.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про музичні терміни і поняття; • користується музичною термінологією (у межах програмового матеріалу); 	<p>формування: узагальнення і усвідомлення суттєвих ознак певного поняття; збагачення словникового запасу на основі вивчення музичних термінів;</p>
<p><u>Виконавська і творча діяльність</u> Виконання пісень різного змісту і характеру.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • виразно виконує пісні; • передає настрій і характері пісні; • ритмічно і розбірливо відтворює слова пісні; • співає емоційно, виразно і злагоджено у дитячому ансамблі; • дотримується правил співу і поведінки в процесі вивчення та колективного виконання 	<p>розвиток: інтонаційної виразності сили голосу; виконавської діяльності; відчуття єдності у процесі співу;</p> <p>стимуляція інтересу до музичних занять на основі активізації музичної діяльності;</p> <p>формування навички культурного співу;</p> <p>накопичення та</p>

	<p>пісень;</p> <ul style="list-style-type: none"> • оцінює власний спів та спів однокласників; 	<p>збагачення словника на основі практичної музичної діяльності;</p>
<p>Пластичне інтонування і виконання ритмічно-танцювальних рухів.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • передає пластичними рухами характер музичного твору; • виконує ритмічно-танцювальні рухи; • називає елементарні музично-ритмічні рухи, що вивчались протягом року; • відповідає рухами (енергійними, танцювальними, спокійними) на характер музики; 	<p>розвиток: музично-сенсорних здібностей; ритмічно-танцювальних рухів; загальної моторики і рухових недоліків; координації та плавності рухів у процесі пластичного інтонування та ритмічно-танцювальних рухів;</p>
<p>Створення темброво-ритмічних супроводів до пісень і танців.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • відтворює простий ритмічний супровід плесканням, вистукуванням, тупотінням тощо; • розрізняє тембр голосу жіночий/чоловічий; • узгоджує ритмічний супровід із словами пісень; • узгоджує власні ритмічні дії з колективом. 	<p>розвиток: уваги в процесі відтворення ритмічних малюнків; темпоритмічного відчуття; ритмічного слуху; дрібної моторики кисті рук та різних груп великих м'язів; загальної моторики і рухових недоліків.</p>
<p>Театралізація дитячих музичних розваг (дражнілок, лічилок, забавлянок).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • промовляє емоційно, виразно і злагоджено тексти лічилок, забавлянок, дражнілок тощо; • виконує роль в театральній виставі (за підтримки вчителя). 	<p>розвиток емоційно-образної сфери; стимулювання захопленості та зацікавленості в процесі театралізації дитячих музичних розваг; виховання невимушеності; розвиток творчої активності.</p>
<p><i>Орієнтовний матеріал для сприймання:</i></p> <p>Українські народні пісні, «Повішу я колисочку», «Ой ходить сон коло вікон»; «Щедрик», В.Леонтович;</p>		

Українські народні танці, «Картопля»; «Козачок»; «Гопак»; «Метелиця»; «Поліська полька»; «Гречаники»; «Гімн України», М.Вербицький, П.Чубинський; «Боже великий, єдиний, нам Україну храни», М.Лисенко, О.Кониський; «Новий рік», Н.Кравченко, Л.Горова; М.Лисенко, опера «Тарас Бульба», увертюра; «Слава нашим господарям»; М.Вериківський, симфонічна сюїта «Веснянки»; М.Калачевський, «Українська симфонія», частина I; М.Лисенко, «Елегія», «Зоре моя вечірня»; К.Стеценко, «Вечірня пісня»; Г.Майборода, «Гуцульська рапсодія»; К.Меладзе, «Квітка-душа» (у виконанні Ніни Матвієнко).

Орієнтовний матеріал для виконання:

Українські народні пісні, «Котику сіренький»; «Хто, хто Миколая любить»; «Ой рано-рано кури запіли», «Ой чи є, чи нема»; «Котився хміль з-під города»; «Місяченьку, мій братику»; «Слава нашим господарям»; «Нині весела світу новина», Ф.Колесса; «Нова радість стала»; «За горою, за крутою»; «Коза»; «Прийшли щедрувати»; «Забілів від снігу гай»; «Рідна мова», М.Катричко; «Києве мій», Д.Луценко, І.Шамо; «Україно-світ», Л.Попернацький; «Пісня про Миколая», Л.Горова; «Добрий вечір, люди», Л.Горова;

Матеріал для музикування та виконання в русі:

Пісні-ігри, «Бочечка»; «Веселий каблучок»; «Танцювати починаймо»; «Грушка»; «Ой, єсть в лісі калина», Л.Ревуцький; «Фрікель, нікель», «Котилася торба», Ж.Колодуб; «Го-го, коза».В.Верховинець»; «Коза», М.Леонтович; *Вертеп, пісня-гра* «Маланка», В.Верховинець.

Вчитель може додавати або самостійно добирати інші музичні твори для сприймання, виконання та музикування з урахуванням сучасних напрацювань тощо.

Тема 2. Музика мого народу (продовження) (18 год.)

Календарно-обрядові пісні: жниварські пісні, купальські, їх особливості.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про календарно-обрядові пісні; • називає музичні твори, що звучали у класі; • висловлює власне ставлення до змісту музичних творів; 	розвиток уміння за суттєвими ознаками визначати жанровий твір; процесу мовлення на основі висловлення власної думки до змісту пісні;
Пісні весняного календарного циклу.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про календарно-обрядові пісні; 	розвиток уміння за суттєвими ознаками визначати жанровий твір;

	<ul style="list-style-type: none"> • називає музичні твори, що звучали у класі; • висловлює власне ставлення до змісту музичних творів; 	процесу мовлення на основі висловлення власної думки до змісту пісні; емоційних почуттів на основі вивчення цікавого музичного матеріалу;
Жартівливі й жартівливо-танцювальні пісні, коломийки.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про жартівливі й жартівливо-танцювальні пісні, коломийки; • називає музичні твори, що звучали у класі; • висловлює власне ставлення до змісту музичних творів; 	розвиток уміння за суттєвими ознаками визначати жанровий твір; процесу мовлення на основі висловлення власної думки до змісту пісні; стимуляція позитивних емоцій (радості, задоволення, щастя тощо);
Троїсті музики.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про троїсті музики як тип народного інструментального ансамблю, у складі якого були скрипка, бас/цимбали, бубон; • називає музичні твори, що звучали у класі; • висловлює власне ставлення до змісту музичних творів; 	розвиток уміння за суттєвими ознаками визначати жанровий твір; процесу мовлення на основі висловлення власної думки до змісту пісні;
Історичні пісні, українська народна дума.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про історичні пісні та українську народну думу; • називає музичні твори, що звучали у класі; • висловлює власне ставлення до змісту музичних творів; 	розвиток уміння за суттєвими ознаками визначати жанровий твір; процесу мовлення на основі висловлення власної думки до змісту пісні;
Ліричні пісні.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про ліричні пісні; • називає музичні твори, що звучали у класі; • висловлює власне ставлення до змісту музичних творів; 	корекція почуттєвої сфери учнів в процесі слухання ліричної пісні; процесу мовлення на основі висловлення власної думки до змісту пісні; емоційних почуттів на основі вивчення

		цікавого музичного матеріалу;
Найхарактерніші риси української народної музики: наспівність, яскрава емоційність, ліричність.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про найхарактерніші риси української народної музики; • називає музичні твори, що звучали у класі; • висловлює власне ставлення до змісту музичних творів; 	формування уявлень про основні риси української народної музики; розвиток уміння за суттєвими ознаками визначати жанровий твір; процесу мовлення на основі висловлення власної думки до змісту пісні;
Українська народнопісенна творчість як джерело професійної музики та окраса духовної культури.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про українську народнопісенну творчість в професійній музиці; • називає музичні твори, що звучали у класі та їх авторів; • порівнює народні й професійні пісні; • висловлює власне ставлення до змісту музичних творів; 	формування уявлень про українську народну музику як джерело професійної музики; розвиток уміння за суттєвими ознаками визначати жанровий твір; процесу мовлення на основі висловлення власної думки до змісту пісні;
Обробки народних пісень.	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про обробки народних пісень; • називає музичні твори, що звучали у класі та їх авторів; 	формування уявлень про українську народну музику як джерело професійної музики;
Основні поняття і терміни: <i>веснянка, жартівливо-танцювальна пісня, коломийка, історична пісня, дума, лірична пісня.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • має уявлення про музичні терміни і поняття; • користується музичною термінологією (у межах програмового матеріалу); 	формування узагальнення і усвідомлення суттєвих ознак певного поняття; збагачення словникового запасу на основі вивчення музичних термінів;
<u>Виконавська і творча діяльність</u> Виконання пісень різного змісту і характеру.	<ul style="list-style-type: none"> • виразно виконує пісні; • передає настрій і характері пісні; • ритмічно і розбірливо відтворює слова пісні; • співає емоційно, виразно і злагоджено у дитячому ансамблі; 	розвиток: інтонаційної виразності сили голосу; виконавської діяльності; відчуття єдності у процесі співу; стимуляція інтересу до музичних занять на основі активізації музичної

	<ul style="list-style-type: none"> • дотримується правил співу і поведінки в процесі вивчення та колективного виконання пісень; • оцінює власний спів та спів однокласників; 	діяльності; формування навички культурного співу; накопичення та збагачення словника на основі практичної музичної діяльності;
Пластичне інтонування і виконання ритмічно-танцювальних рухів.	<ul style="list-style-type: none"> • передає пластичними рухами характер музичного твору; • виконує ритмічно-танцювальні рухи; • називає елементарні музично-ритмічні рухи, що вивчались протягом року; • відповідає рухами (енергійними, танцювальними, спокійними) на характер музики; 	розвиток: музично-сенсорних здібностей; ритмічно-танцювальних рухів; загальної моторики і рухових недоліків; координації та плавності рухів у процесі пластичного інтонування та ритмічно-танцювальних рухів;
Створення темброво-ритмічних супроводів до пісень і танців.	<ul style="list-style-type: none"> • відтворює простий ритмічний супровід плесканням, вистукуванням, тупотінням тощо; • розрізняє тембр голосу жіночий/чоловічий; • узгоджує ритмічний супровід із словами пісень; • узгоджує власні ритмічні дії з колективом. 	розвиток: уваги в процесі відтворення ритмічних малюнків; темпоритмічного відчуття; ритмічного слуху; дрібної моторики кисті рук та різних груп великих м'язів; загальної моторики і рухових недоліків;

Орієнтовний матеріал для сприймання:

Українські народні пісні, «Ой, з-за гори, з-за лиману»; «Скаче жабка»; «Я птичка-невеличка»; «Туман ярмом»; «Ой, ти, зозулько рабейка»; «Ой, летіло купайло»; «Ой, у городі купай лиця»; «Перекладу кладку»; «Баламут»; «Ой, край милий»; «Іван Богун»; «Пісня про Байду»; «Дума про козака Голоту»; «Ой на горі та й женці жнуть»;

(у виконанні гуртів «Хорея козацька», «Гуляй-город», «Божичі», «Гуртоправці», «Древо», «Роксоланія», «Баламути», а також Ніни Матвієнко);

Українські народні танці, «Картопля»; «Ойра»; «Кривий танець»; «Покутська

полька»;

Українські троїсті музики;

«Гімн України», М.Вербицький, П.Чубинський;

«Реве та стогне Дніпр широкий», Т.Шевченко, Д.Крижанівський,
обр. В.Косенко;

«Господи, помилуй нас», Т.Петриненко;

М.Вериківський, симфонічна сюїта «Веснянки»;

Ж.Колодуб, «Троїсті музики»;

М.Лисенко, дитячі опери «Коза-дереза»; «Пан Коцький»;

М.Коваль, дитяча опера «Вовк і семеро козенят»;

К.Стеценко, дитячі опери «Лисичка, Котик і Півник», «Івасик-Телесик»;

П.Чайковський, Концерт для фортепіано з оркестром №1.

Орієнтовний матеріал для виконання:

Українські народні пісні, «Тече річка невеличка»; «Весна зиму проганяє»;

В.Верховинець; «Варенички»; «А вже весна, а вже красна», Ф.Колесса;

«Пташок викликаю»; «Щебетала пташечка»; «Подольночка»; «Через наше

село», Ф.Колесса; «Вийди, вийди Іванку»; «Соловеечку, сватку, сватку»; «А

вже весна»; «Уже недалечко червоне яєчко»; «Підійдемо до калини»; «Як

служив же я у пана»; «Грицю, Грицю, до роботи»; «Ягілочка», Ф.Колесса; «Ой

на горі жито»; «Вийшли в поле косарі», «В понеділок раненько»; «А вже сонце

котиться»; «Бабусині курчатка», Ф.Колесса;

«Весняночка», А.Навроцький, В.Філіпенко;

«Перепілонька», Л.Горова;

«Сім нот», А.Мігай»;

«День народження у мами», О.Янушкевич.

Матеріал для музикування та виконання в русі:

Троїсті музики;

Пісні-ігри, «Мак»; «Де ти, зозуленька бувала?»; «Подольночка»; «Вийди,

вийди сонечко»; «Сіяв мужик просо»;

«Йшла зозуля мимо саду»,

українська веснянка «Кремповеє колесо».

Вчитель може додавати або самостійно добирати інші музичні твори для сприймання, виконання та музикування з урахуванням сучасних напрацювань тощо.

(1*) Навчальна програма з музичного мистецтва для спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей із затримкою психічного розвитку (підготовчий, 1 – 4 класи).

Програму підготували:

Квітка Н.О., науковий співробітник лабораторії проблем інклюзивної освіти Інституту спеціальної педагогіки НАПН України;

Куксін В.М., вчитель музики комунального закладу «Спеціальний навчально-

виховний комплекс I-II ступенів № 2» Харківської обласної ради.

(2*) Програма з музичного мистецтва для загальноосвітніх навчальних закладів 1-4 класів.

Авторський колектив:

Л.О.Хлебникова, Л.О.Дорогань, І.М.Івахно, Л.Г.Кондратова, О.В.Корнілова,
О.В.Лобова, Н.І.Міщенко.